

OSLO'S TO ANSIKTER

Tekst
AKP(ml) Oslo

OSLO
AKP

INNHOLDSLISTE

<i>Oslos to ansikter.....</i>	<i>s. 2</i>
<i>Hvordan vil byrådet at vi skal se på kommunebrisa ?.....</i>	<i>s. 2</i>
<i>Norge - et skatteparadis for private næringsdrivende.....</i>	<i>s. 3</i>
<i>Staten - øker mest.....</i>	<i>s. 5</i>
<i>Det kommunale pamperiet.....</i>	<i>s. 8</i>
<i>Krav til løsning av kommunens økonomiske krise.....</i>	<i>s. 10</i>

OSLOs TO ANSIKTER

Dette lille heftet fra Oslo AKP (ml) prøver å vise at det langt fra er noen almann økonomisk krise i Oslo. Det finnes en annen ukjent side ved Oslo - hovedstadens annet ansikt.

For noen har 80-åra faktisk vært gylne tider. Samtidig med at kommune-økonomien er blitt stadig dårligere, har statsøkonomien og økonomien til hovedstadsbedriftene vokst seg stadig sterkere. Aldri har Oslo vært rikere enn nå - bare på Grønland-Vaterland investerer private og det offentlige for mer enn 7 milliarder kroner. Hensikten med å påvise dette, er å gi alle dem som slåss mot nedskjæringene i Oslo kommune argumenter og ammunisjon til kampen. Det er mulig å unngå nedskjæringer for vanlige folk dersom det reises krav om økte overføringer fra de rike i næringsliv, stat og kommune.

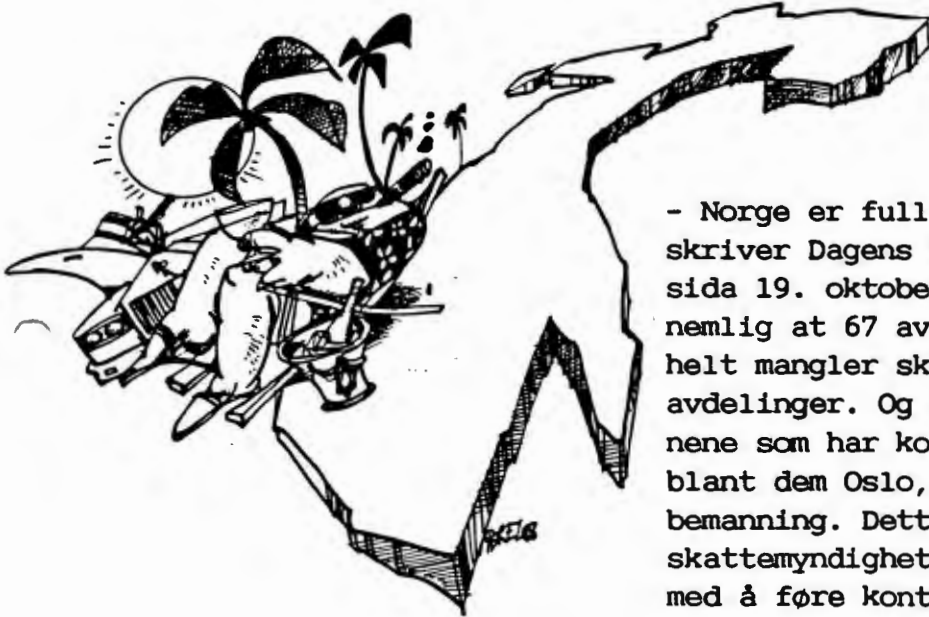
HVORDAN VIL BYRÅDET AT VI SKAL SE PÅ KOMMUNEKRISA ?

Oslo må kutte kraftig neste år

Denne tittelen er henta fra Aftenpostens aftennummer noen uker før byrådetts forslag til 1989-budsjett ble lagt fram i oktober. Artikkelen dreier seg i hovedsak om hvordan Oslo kommune - nesten med naturnødvendighet - må skjære ned utgiftene for å få balanse i regnskapene igjen.

Artikkelen er skrevet i byrådsleder Hans Svellands (h) ånd. Sannsynligvis er bakgrunnsinformasjonene for artikkelen bevisst lekket ut fra byrådetts kontor. Den har til hensikt å fortelle Oslo-befolkninga at det ikke er mulig å øke inntektene, så derfor må utgiftene reduseres. Byrådet i Oslo - som er sammensatt av Høyrepolitikere - og Aftenpostens aftennummer har gjort flere sånne framstøt for å nå fram med dette budskapet. Den ovennevnte avisartikkelen er bare ett ledd i Rådhuselitens forsøk på å skape en lokal kriseforståelse i Oslo. Å skape en sånn kriseforståelse er nødvendig for Byrådet dersom Svelland-planen - som går ut på at kommunens virksomhet skal reduseres med 1/5 på 3 år - skal lykkes.

NORGE - ET SKATTEPARADIS FOR PRIVATE NÆRINGSDRIVENDE

- Norge er full av skatteparadis, skriver Dagens Næringsliv på første-sida 19. oktober 1988. Det viser seg nemlig at 67 av landets kommuner helt mangler skatte-kontroll-avdelinger. Og i mange av de kommunene som har kontrollavdelinger, blant dem Oslo, er det stor underbemanning. Dette fører til at skattemyndighetene har store vansker med å føre kontroll med bedriftenes regnskaper og følge med i om de betaler den skatt som de skal.

Og næringslivet i landet benytter seg av situasjonen - bevisst og ubevisst. Skattemyndighetene sjøl anslår at næringslivet hvert år unndrar skatt og arbeidsgiveravgift for 17 milliarder kroner på landsbasis. I Oslo skattefuskes det for mellom 2 og 4 milliarder kroner hvert år (Aftenposten aftennummer 12. sept. 1988 - se faksimile på neste side).

Bystyret i Oslo har lenge vært kjent med at næringslivet i Oslo ikke betaler skatt. Rød Valgallianse har ved flere anledninger tatt opp forslag om at noe må gjøres for å styrke skatteinnkrevinga fra bedriftene. Siste gang RV tok opp saken, var 19. oktober. Denne dagen behandlet Oslo bystyre regnskapene for 1987.

Offisielt viser 87-regnskapene et underskudd på 733 millioner kroner. Det betyr at hvis kommunen hadde klart å få inn ca. 1/4 av det som næringslivet unndro fra beskaten det året, så hadde kommuneøkonomien gått i balanse. (All skatt som kreves inn går riktignok ikke rett til kommunene, men med enda større statsinntekter hadde kommunene kunnet kreve mer i statlige overføringer).

Skattejakten har gitt 92 millioner

PER ARNE LANGEN

Skattejegerne i Oslo har suksess i jakten på skattesnytere. Frem til 1. juli i år er det blitt avdekket skattefusker for 92 millioner kroner — nok til å finansiere den årlige driften av Oslo kemnerkontor med 400 ansatte.

Den intense skattejakten på unndratte skatter og arbeidsgiveravgifter i Oslo, som ble innledet med en stortillett holdningsskapende annonsekampanje i januar, viser seg å være meget regningssvarende. 150 skattejegere fra kemnerkontoret, Fylkesskattekontoret, Skattedirektoratet og Oslo ligningskontor ble avsatt med det for øye å finne frem til de største skattefuskerne i hovedstaden. I første halvår i år er mellom 500 og 600 bedrifter blitt oppsøkt. Av dem er syv bedrifter blitt politianmeldt — alle underentreprenører i bygg- og anleggs-

bransjen. — De store byggen- treprenørene har passert kontrollørens nåløye, sier avdelingsdirektør Bjarne Isaksen i kontrollavdelingen på kemnerkontoret i Oslo.

Staten tjener mest

Annonsekampanjen og utvidelsen av kontrollørkorpset i januar koster 1,8 million kroner. Kommunen har finansiert så og si hele aksjonen. Skattedirektoratet har etter press spyttet 200 000 kroner i potten. — Det er altfor lite med tanke på at 77 millioner kroner av de 92 millionene som nå er gravet frem, går tilbake til Staten. Kommunekassen tilføres bare 15 millioner kroner, sier avdelingsdirektør Isaksen.

Av de 92 millioner kroner som er unndratt, utgjør skatter 44 millioner og arbeidsgiveravgift 48 millioner kroner. For første halvår ifjor avdekket kontrollørkorpset 35 millioner kroner. Årets skattejakt har dermed avdekket nesten tre ganger så

mye uregelmessighet som i samme periode ifjor.

Undersøkelser tyder på at det hvert år unndras skatter og arbeidsgiveravgifter for 17 milliarder kroner på landbasis. I Oslo skattefuskes det for mellom to og fire milliarder hvert år. 92 millioner utgjør dermed bare en brøkdel av det som unndras.

— Formålet med aksjonen er ikke bare å avdekke beløp, men også å gi informasjon til bedriftene, slik at de unngår å gjøre feil. Uvidenhet og misforståelser på grunn av et komplisert regelverk, gjør at næringslivet også bryter skatteloven uten å vite det. Sett på bakgrunn av de mange skatteregler, er det et underverk at så mange bedrifter betaler riktig skatt i Norge, sier Isaksen.

Kampanjen gir en pekepinn på hvor det skjer skatteunndragelse og hvilke bedrifter man bør rette søkelyset mot i fremtidens jakt på unndratte skatte kroner.

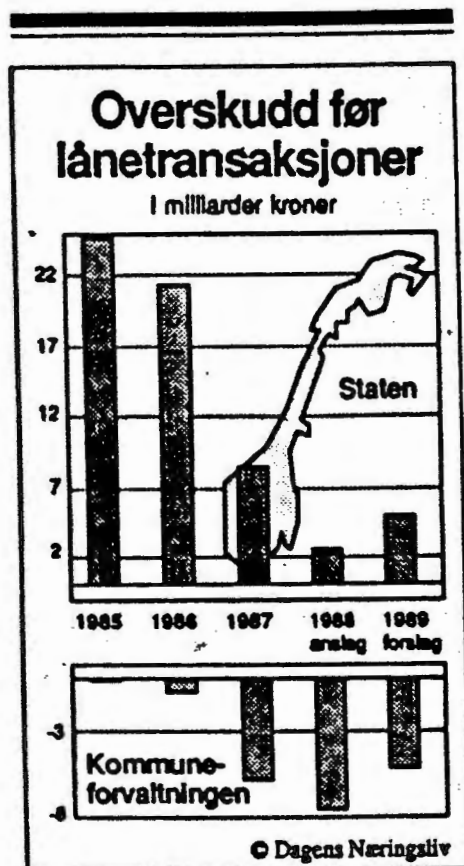
Denne oppsiktsvekkende artikkelen sto på trykk i Aftenpostens aftennummer 12. september i år. Her kommer det fram at næringslivet i Oslo unndrar for mellom 2 og 4 milliarder kroner hvert år.

I bystyret 19. oktober la RV fram dette forsiktige forslaget i bystyret:

"Det arrangeres en høring - med skatteteknisk og juridisk ekspertise tilstede - om hva som kan gjøres for å få inn de mellom 2-4 milliarder kroner som næringslivet i Oslo hvert år unndrar fra beskatning".

Dette forslaget var altfor farlig for dem som styrer Oslo kommune. RV-forslaget fikk bare 2 stemmer, RVs egne.

STATEN ØKER MEST

STATEN ØKER MEST: Mens staten de siste årene har hatt milliardoverskudd før lånetransaksjoner, har kommunene hatt tilnærmet nullresultat eller, som i år, milliardunderskudd.

Slik oppsummerer næringslivsavisa Dagens Næringsliv utviklinga i den statlige og kommunale økonomien de siste åra. Den norske Stat har altså styrket seg økonomisk de siste åra. Det har bl.a. skjedd ved at Stortinget bevilger stadig mindre penger til kommunene, samtidig som de pålegges flere oppgaver å løse.

En stor del av kommunenes inntekter er "overføringer fra staten". Det er penger som kommunene får for å løse oppgaver som staten gjennom lover og forskrifter pålegger dem å utføre. De siste åra har overføringene til kommunene blitt stadig mindre.

For Oslos vedkommende så var innstramminga i 1988 hele 450 millioner kroner i forhold til året før. Gro-regjeringas forslag til

statsbudsjett for 1989 betyr ei innstramning på rundt 350 millioner kroner, dersom det blir vedtatt av Stortinget. AP-regjeringas innstrammingspolitikk overfor kommunene er derfor en sterk medvirkende årsak til at kommuneøkonomien er dårlig.

Bl.a. fordi staten strammer inn på overføringene til kommunen, så går statsøkonomien bedre og bedre. Norge er det eneste landet i OECD som har hatt et sammenhengende overskudd i statsforvaltningen gjennom hele 80-tallet. SV-avisa "Ny Tid" omtaler den norske stat som ei "gullgruve". Vi bringer her overskuddstallene for den norske staten på 80-tallet:

GULLGRUVA NyTid 10/a -88

DEN NORSKE STAT

Er du blant dem som sover dårlig om nettene i bekymring over landets økonomi? Tror du Gunnar Berge har mareritt om nettene på grunn av at statskassa er tom?

Ta det bare med ro. Den norske statskassa har gjennom hele 80-tallet gått med tildels store overskudd. Som eneste land i OECD har Norge et *sammenhengende* overskudd i stasforvaltningen gjennom hele 80-tallet.

Her er tallene som de andre finansministrene verden over misunner Gunnar Berge:

Totalt overskudd for statsforvaltningen før lånetransaksjoner:

1980 5,9 milliarder kroner.
 1981 13,9 milliarder kroner.
 1982 12,6 milliarder kroner.
 1983 11,3 milliarder kroner.
 1984 24,5 milliarder kroner.
 1985 29,9 milliarder kroner.
 1986 27,3 milliarder kroner.
 1987 15,4 milliarder kroner.
 (Fra og med 1984 ble overskuddene i Norges Bank trukket inn.)

Mens kommune- og fylkespolitikkerne renner dørene ned

hos statsbyråkratene i Oslo på grunn av innstramninger i kommuneøkonomien, har statskassa solide overskudd.

Rundt om i Norge i dag blir avdelinger på sykehus stengt, det blir skåret ned på servicetiltak og hjelp for funksjonshemmede og eldre. Alt blir gjennomført fordi kommunene ikke har penger nok til å løse de oppgavene staten pålegger dem.

Om ikke all reisevirksomheten til og fra hovedstaden skaffer mer penger i kommunekassene, kan i allefall reiseli- vet glede seg over nye inntektskilder.

Som en følge av de statlige overskuddene, så har Norges Banks valuta-reserver på hele 80-tallet vært store. Det siste året har tendensen vært at reservene - som bl.a. oppbevares i amerikanske banker - har styrka seg.

1980: 33,9 milliarder kroner
 1981: 36,6 milliarder kroner
 1982: 48,3 milliarder kroner
 1983: 51,3 milliarder kroner
 1984: 85,4 milliarder kroner
 1985: 111,9 milliarder kroner
 1986: 97,0 milliarder kroner
 1987: 91,3 milliarder kroner
 1988 (Juli): 96,6 milliarder kroner

(Kilde: Norges Bank)

For å få råd til å drive alle tiltak som kommunen er pålagt, har Oslo måttet ta opp store lån. Oslo kommune har idag en formell lånegjeld på 13,5 milliarder kroner (se tabell).

Kommunens samlede lånegjeld

Uttrykt i mill.kr. pr. utgangen av:	1982	1985	1986	1987	Budsjett 1988	Forslag 1989
Bykassen	2.024	3.660	4.150	4.919	5.858	5.950
Lysverkene	3.796	3.934	3.898	3.850	4.062	4.337
Kinematografene	22	20	55	57	67	65
Baneselskapene	607	742	762	806	815	850
Havnevesenet	67	75	88	128	139	200
Konserthuset	61	42	35	27	27	18
Sum anvendt lånegjeld	6.577	8.473	8.988	9.787	10.968	11.420
Ikke realisert kurstap 1)	321	1.263	1.270	2.275	2.443	2.500
Lånefondet (innlån - utlån)	963	69	414	936	0	0
Sum formell lånegjeld	7.861	9.805	10.672	12.998	13.411	13.920

1) Beregnet etter budsjetterte valutakurser for de enkelte år.

(Kilde: Byrådets budsjettforrslag for 1989)

En stor del av denne gjelda er lån tatt opp i utlandet. Fordi Oslo kommune har tatt opp lån i valutaer som styrker seg i forhold til den norske krona, så må Oslo betale tilbake flere kroner enn det som står på gjeldspapirene når avdragene forfaller. Denne merutgiften kalles valutataap. Dersom ikke kursene endrer seg i Oslos favør, må kommunen regne med 2,5 milliarder kroner i "urealisert valutataap" i åra framover. Dette er en utgiftspost som virkelig svir for Oslo kommune.

På denne bakgrunnen tok RV i bystyret 19. oktober opp følgende forslag:

- "a) Oslo kommune ber om at staten overtar kommunenes gjeld,
 b) Dersom staten nekter å overta Oslos gjeld - helt eller delveis -
 nekter Oslo kommune å betjene sine utenlandske lån"

Pkt. b) i forslaget var nødvendig for å sette makt bak kravet om at staten skal overta kommune-gjelda. Fordi utlandet ser på Oslo kommune som en del av den norske stat, vil staten høgst sannsynlig tre inn dersom Oslo går til en gjeldsnekt-aksjon overfor utlandet.

Disse RV-forslagene fikk samme skjebne som det om skattekontroll av næringslivet; det fikk RV egne 2 stemmer.

DET KOMMUNALE PAMPERIET

Midt oppe i all den kommunale elendigheta og fattigdommen finnes det en liten øy, der det befinner seg et sjikt kommunalt ansatte som har det svært bra. Øya er ikke stor. Det er bare plass til et 50-60 talls kommunalt betalte politikere, noen ti-talls direktører, et noe større antall under- og avdelingsdirektører og etatssjefer der. Dette er de kommunale pampene og de har hittil vært fritatt for de store nedskjæringsrundene som har vært i Oslo kommune.

Vi skal se på noen av de utgiftene som pampene i kommunen belaster kommunebudsjettet med:

- Lønninger. Ordfører og byrådsleder har ei lønn på 373 000 kroner i året. Varaordfører og de øvrige byråder tjener 351 000 kroner i året, mens kommunalrådene har ei årslønn på 336 000 kroner. (To av disse kommunalrådene - Pål Atle Skjervengen (FrP) og Erna Ansnes (A) - har forresten ingen plikter eller noe spesielt ansvar, men hever likefullt kommunalrådslønn og innehar eget rådhuskontor og sekretærhjelp).

Alle disse personene tjener langt mer enn det en vanlig Stortingspolitiker tjener og det tredobbelte av hva en gjennomsnitts kommunalt ansatt tjener.

- Fri drosje, buss, trikk, adgang til kommunale bad, kinoer og teater. Alle toppene i Rådhuset reiser med drosjerekvisisjonshefte på innerlomma. Dermed trenger de knapt frikortet på Sporveiene. Det koster dem heller ingenting dersom de vil ta en kveld på kino eller teater.

- Reiser. Hver bystyrekomite har 100 000 kroner til disposisjon for komitereiser. For et par år sida reise for eksempel Teknisk komite til Vest-Berlin for å se på parkmøblene der. I tillegg kan andre representasjons- og studiereiser innvilges. OL-turen til Calgary - der blant annet ordfører Albert Nordengen studerte langrennsløyper - var en slik tur.

● Representasjon og mottakelser. Enkelte av bystyrets medlemmer, byrådene, direktørene og andre små-sjefer er hyppige gjester ved de mange mottakelser og representasjonsarrangementer som er i Rådhuset. På disse arrangementene serverer Rådhusets monopolleverandør SAS-catering snitter, kanapèer, mineralvann og alkohol for en relativt dyr penge. Utgiftene til dette beløper seg til flere ti-talls millioner kroner i løpet av ett år. En av disse mottakelsene som har vært i Rådhuset i det siste, var i forbindelse med formannskapssekretær Knut Frigaards 50-årsdag. Oslo-avisen hadde følgende reportasje fra begivenheten:

OSLOAVISEN

Onsdag 21. september 1988

7

– Er dette noe å bry seg med? spør ordfører Albert Nordengen.

Kommunen spanderer BURSDAGSFEST FOR 150 GJESTER

I dag fyller formannskapssekretær Knut Frigaard 50 år. Ordfører Nordengen har innbudt 150 gjester til å spise kanapèer og drikke musserende vin for ca. 20 000 kroner på kommunens regning. Andre kommuner er mer forsiktige. – Vi anser fødselsdager som en privat affære, sier Drammens-ordfører Turid Wickstrand Iversen.

Hun sier at Drammen kommune også anså det som en privatsak da hennes forgjenger fylte 60 år. En liten oppmerksomhet var det han fikk.

Men pengene sitter løse i bukselomma til Nordengen, og sammenkomstene fortsetter i Rådhuset. Samtidig blir f.eks. osloborgere på vernehjem fratatt sitt morgen-egg på onsdager på grunn av innsparginger.

15 000 kr

Etter det Osloavisen kjenner til vil dagens fest koste omtrent 20 000 kroner. Nordengen avviser at fødselsdager er noe privat som bør markeres utenfor Rådhusets vegger.

– Vi holder alltid mottagelser for nære medarbeidere som fyller runde år. Det synes jeg er riktig, sier Albert Nordengen, og betegner bl.a. byråder, kommunalråder og journalister i klassen «nære medarbeidere».

Nordengen synes ikke saken er «noe å bry seg med».

– Hvorfor skal det være dårligere i det offentlige, spør han og trekker fram sammenkomster Osloavisen arrangerer. Nordengen avviser forskjellen mellom private og kommunale tilstelninger. Osloavisen har tidligere omtalt mottagelsene i Rådhuset etter at det ble bevilget ytterligere to millioner til årets matbudsjett.

I den anledning sa Nordengen: «Det er vanskelig å si nei til disse gode formål når vi vet tilstelningene er den beste goodwill byen kan få. Folk tror det bare er en glede å representere, men det er meget anstrengende.

– Får kommunen goodwill ved å holde fest for formannskapssekretæren?

– Dette er en velfortjent tilsteling, og fornøyde medarbeidere er

Formannskapssekretær Knut Frigaard (l. h.) fyller 50 i dag, og ordfører Nordengen innbyr 150 gjester til feiringen.

goodwill. Er dette noe å bry seg med? Jeg trodde det var en sensasjon Osloavisen hadde – ha det godt.

Dermed legger ordføreren på røret. Han vil ikke ha mer snakk om saken.

Da mottagelsene ble beskrevet i Osloavisen i sommer, sa ordføreren også at kommunen var blitt mer re-

striktiv med å etterkomme anmodninger om tilstelninger i Rådhuset. Men i dag synes Nordengen det er grunn til å feire. Og det skjer i bankettsalen. Også ektefeller er invitert til festen.

– Ber om bråk

Distriktsleder i kommuneforbun-

det i Oslo, Bjørgulf Froyn, har ikke sans for tilstelningen.

– Toppene i kommunen ber om bråk når de stiller i stand slike mottagelser, sier Froyn. Han mener derimot at kommunen bør ha vertsansvaret ved dronning-besøk og lignene.

Erik Tunmyr

Rød Valgallianses representanter var de eneste med invitasjon til Albert Nordengens bursdagsparty for formannskapssekretæren som avslo. Når kommunen arrangerer slike tilstelninger er det faktisk helt vanlig at alle - fra sparekåte Fremskrittspartiet til Sosialistisk Venstreparti - stiller opp.

Invitasjon fra Nordengen til RVs gruppe- sekretær i forbindelse med formannskaps- sekretærens 50-års dag.

KRAV TIL LØSNING AV OSLO KOMMUNES ØKONOMISKE KRISE

Høyre og Fremskrittspartiet vil rette på kommunens økonomi i hovedsak kun ved å redusere på utgiftene til kommunal virksomhet. Arbeiderpartiet vil også redusere utgiftene drastisk (Rune Gerhardsen uttalte til avisa Klassekampen 25. oktober at han går inn for å redusere antall årsverk i kommunen med 6-700). I tillegg så vil Arbeiderpartiet at nedskjæringene skal skje etter en plan, og ikke tilfeldig slik som byrådet.

Rød Valgallianse går i hovedsak inn for å øke inntektene for å rette opp kommunens skakkjørte økonomi. Inntektene skal hentes der det er penger å hente:

- a) hos staten, gjennom statlig overtakelse av gjelda og økte overføringer
- b) og fra den rike, private overklassen i byen, gjennom bedre skatteinnkreving.

I tillegg mener RV at det er penger å spare ved å sløyfe kommunale prestisjeprosjekter, så som:

- a) Byhallen (Foreløpig kostnad: 700 millioner kroner)
- b) Henrik Ibsen-ringen (Foreløpig utgift: Over 200 millioner kroner for motorveitunnelens midtre del)

og ved å la være å dele ut kommunale milliongaver til private, f.eks.:

- a) Bevilgning til Oslo Promotion på nesten 12 millioner. (Oslo Promotion er et markedsføringsorgan for næringslivet i byen).
- b) Utbetalinger til hospittspekulanter, som delvis driver uten bevilling og

delvis driver i strid med aksjeloven og andre lover. (Hospitskongen Nils S. Riise er et eksempel, i løpet av 7-8 år har han fått utbetalt ca. 60 millioner kroner i sosialhjelpspenger for å huse bostedsløse, flyktninger og asylsøkere).

Oslo, 27. oktober 1988.

Rød Valgallianses bystyregruppe hjelper gjerne til - så langt kreftene rekker - hvis det er mer du lur på når det gjelder

- kommunens pengebruk,*
- nedskjæringsplaner,*
- kommunale adresser og organer,*
- lover og regler osv.*

RVs bystyregruppe har kontor på Oslo Rådhus (rom 838, Vestre Tårn), tlf.: 41 00 90 linje 17921-22. Kontortid alle hverdager mellom kl. 9 og 16. Etter kontortid går det an å legge igjen beskjed på automatisk telefonsvarer på telefon 41 01 58 linje 17921.